

1^e Pinksterdag 9 juni 2019 - Gods Geest zoekt een plaats

Lezingen: Genesis 8 : 6 – 12
                      Handelingen 2 : 1 – 11

Het schijnt terug te gaan op een oud gebruik...
In de Middeleeuwen moet het op veel plaatsen
de gewoonte zijn geweest om op Pinksteren vanuit de nok van
de kerk duiven los te laten.

Op andere plekken liet men tijdens het zingen
van het lied: Kom Heilige Geest, een houten duif vanuit het
gewelf over een speciaal aangelegde rail in het kerkgebouw
neerdalen.
Nee, dat doen wij vanmorgen niet: duiven loslaten of een duif
laten neerdalen, maar onze duif is voor deze dienst wel iets naar
beneden gekomen en heeft een nieuw takje gekregen. Een
olijftakje.

En die duif met een olijftakje staat in een nog veel oudere
traditie: die van de Bijbel.

Dat begint al op de eerste bladzijde van de bijbel, in Genesis 1,
het verhaal over de schepping.

Daar wordt verteld dat de Geest van God zweefde over de
wateren, zoals een vogel dat doet.

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

De aarde was nog woest en doods,
en duisternis lag over de oervloed, maar
Gods Geest zweefde over het water.

Er is nog geen licht geschapen, geen aarde,
geen groen, geen dieren, geen mensen,

Gods Geest daar helemaal alleen,
in dat woeste en ledige en duistere...
Die Geest van God wordt in de kunst verbeeld vaak met een
duif.
Een duif die door dat duister moet vliegen
en die geen plek heeft om neer te dalen,
om even uit te rusten...
Daarna volgt in Genesis het verhaal van Noach...
Weer veel water, 40 dagen en 40 nachten,
weer de woeste aarde, de leegte, het duister.
En dan, op de 40e dag: de regen houdt op.
Bovenin de ark gaat voorzichtig een luikje open.
Noach laat een raaf los,
maar die blijft tevergeefs rondvliegen.
Dagen later laat Noach een duif los.
Als je die duif ziet vliegen,
dan móet je bijna wel denken
aan het begin van Genesis waar staat:
en de Geest van God zweefde over de wateren,
de aarde nu was woest en ledig,
en duisternis lag op de vloed...
Opnieuw zweeft de Geest van God
dus over de wateren,
op zoek naar een plaats waar Hij kan landen,
waar Hij rust vindt.
Maar, zo staat er dan,
de duif komt terug naar de ark
omdat zij nergens een plaats vond
waar ze kon neerstrijken om rust te vinden.

Noach wacht zeven dagen en laat de duif een tweede keer uitvliegen. En dan geschiedt het wonder: de duif komt terug met een jong takje van een olijfboom. In de rabbijnse overlevering wordt verteld dat dat olijfblad vertelt, dat er hoop is; ze is een eerste levensteken van een nieuwe aarde. Er zullen weer olijfbomen op de aarde groeien. En de duiven zullen daarin nestelen. En die olijfbomen zorgen ook voor dagelijks voedsel. En van olijfolie maakt men kostbare zalf om de wonden te verzachten; en ook zich op te frissen. Met olijfolie in de lampen wordt het licht in huis. Dat alles ligt opgesloten in het olijfblad dat de duif van Noach mee terugbrengt. Het is een symbool van ‘sjaloom’ – vrede.

Eindelijk heeft de duif van Noach,
die ook de duif van God is, een plek gevonden waar zij rusten kan. Eindelijk een teken van vrede, hoop en troost.
De aarde die woest was wordt leefbaar
de aarde, die leeg was wordt gevuld met bomen
de aarde waar het duister was, mag baden in de zonneschijn...
Aarde wordt weer schepping.
De derde keer hoeft de duif niet meer terug te komen naar de ark, ze heeft nu echt plaatsen van rust gevonden op de aarde.

Een prachtig en sterk symbool:
die duif van God als symbool van zijn Geest
die zweeft over de aarde,
over de woeste wateren van deze wereld
die een plek zoekt om neer te strijken,
om rust te vinden.
Het gebeurt nog een derde keer in de Bijbel.

Johannes de Doper ziet de Geest zweven
boven het water van de Jordaan.
Er staat een man bij de Jordaan, Jezus,
die zelf onder wil gaan in dat diepe water.
Johannes de Doper wil dat eerst niet:
“Ú hoeft toch niet onder te gaan in dat water?”
Maar Jezus antwoordt hem:
“Ik wil net als ieder in het water,
juist daarom ga Ik ten onder,
om te zoeken en te redden, om met al die mensen
op te staan uit het water van de dood.”
En dan, als Jezus opstaat uit het water,
dan, eindelijk, dan kan de duif van God opnieuw neerdalen, nu
op het hoofd van Jezus.
Jezus die het woeste leefbaar maakt,
die de leegte vult,
die ons leert te geloven
dat het duister het niet zal winnen van het licht.
Johannes ziet het gebeuren en zegt:
“Ik heb de Geest als een duif uit de hemel zien neerdalen
en hij bleef rusten op Jezus.”

Eindelijk rust, eindelijk vrede,
de Geest van God kan wonen in zijn eigen schepping.
Eindelijk een plaats op aarde,
er is een rechtvaardige, die Gods Geest verder zal brengen.

Vijftig dagen na Pasen zijn voorbij.
En op die vijftigste dag - zo staat er –
zijn alle leerlingen van Jezus bij elkaar.
Waar?

In een huis, zo staat er een paar verzen verder,
Ze waren er gewoon.
Er staat niet dat ze bidden of zingen,
dat ze lezen of samen delen.
Ze zullen wel gezeten hebben.
Binnen in een huis.

Wij vinden dat vaak moeilijk, zitten om het zitten.
Wij denken of misschien moet ik zeggen: Ik denk steeds als ik
zit, dat ik iets moet doen:
een boek lezen, dat is leerzaam.
mensen bezoeken, dat is mijn werk.
gaan wandelen, dat is gezond.
Daarom zijn de woensdagavond in de 40 dagen tijd zo
waardevol. Met elkaar oefenen we in het stilzitten. Maar het is
meer dan stilzitten. ....

De leerlingen van Jezus zitten.

Stil.

En dan is er die bezieling,
wind, adem, geest, tongen als van vuur
en ze beginnen te praten.
Ieder hoort hen praten in hun eigen taal.
Maar: nergens staat dat ze opstaan
en nergens staat dat ze naar buiten gaan.
Blijven ze gewoon binnen?
En blijven ze zitten? Ja, lees 't maar na.
Ja straks, in vers 14, dan staat Petrus pas op, en gaat een preek
houden,
maar nergens staat dat de leerlingen voor die tijd
het huis uit komen en zelfs niet dat ze overeind komen.

Blijkbaar zijn ze gewoon binnen gebleven,
net als wij hier.
En zijn de andere mensen van buiten naar binnen toegestroomd.
En wat kan ons dat zeggen?
Misschien: dat het niet altijd hoeft, dat
rennen, springen, vliegen, duiken,
vallen, opstaan en weer doorgaan.
Dat de Geest van God
die zweefde over de wateren
op zoek naar een leefbare plek,
een plek van rust zoekt in ons hart.
Een plaats in het hart van een mens,
die niet voortdurend rusteloos is, gehaast, druk is...
Natuurlijk, er wordt in de kerken gepreekt,
- zeer terecht - dat mensen in beweging moeten komen.
Dat we de deuren van de kerkgebouwen
open moeten gooien. Dat we mensen moeten ondersteunen met
geld en aandacht.
Dat we een voorbeeld moeten zijn
voor de mensen om ons heen.
Dat we - ik-weet-niet-wat-allemaal moeten gaan doen.

Maar hier in Handelingen 2 is daar in eerste instantie niets van
te lezen.

De leerlingen zijn daar gewoon bij elkaar in een huis.
Ze zitten te zitten. Te wachten wellicht?
En dan kan het gebeuren.
Plotseling klonk er uit de hemel
een geluid als van een hevige windvlaag,
dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde.

Er verschenen aan hen een soort vlammen,
die zich als vuurtongen verspreidden
en zich op ieder van hen neerzetten,
en allen werden vervuld van de heilige Geest
en begonnen op luide toon te spreken
in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven. Daar
in dat huis, daar binnen, daar gebeurt het.
Daar in dat huis, waar ze rustig zitten,
zetten zich tongen als van vuur op de hoofden
en loopt de menigte naar hen toe en verwondert zich over wat er
gebeurt. De duif is niet heel opvallend, misschien net als Gods
Geest. De duif zoekt een plaats om te rusten en zo zoekt ook
Gods Geest een plaats om te wonen, misschien wel in ons hart,
in onze gemeente.

God laat zien dat zijn verbondenheid met de mensen niet stopt
na Pasen. Hij stuurt zijn Geest, Zijn levensadem, die maakt dat
zijn verhaal met mensen verder verteld wordt, dat zijn liefde er
altijd voor ons is.

In Jeruzalem werd voor het eerst in de geschiedenis duidelijk:
Gods Geest is er voor iedereen.

Pinksteren gebeurde niet maar één keer, toen, lang geleden in
Jeruzalem. Ook in onze tijd, op onze plaats, hier in Loosdrecht,
zoekt Gods geest, een plaats waar zij kan rusten. Dat wij zo een
rustplaats voor Gods Geest zullen zijn. Gods Geest die ons leert
om te blijven geloven, open en liefhebben.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger